

Kultur och fritid för barn och unga

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet 20 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2010. Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden.

Motionsförslag om barns och ungas rätt till kultur, barnkulturplaner och barnkulturår 2012 avstyrks med hänvisning till att barns och ungas rätt till kultur lyfts fram som mycket viktigt i arbetet med att nå de nya kulturpolitiska målen. Barns och ungas rätt till kultur utgör också en av regeringens tre kulturpolitiska prioriteringar under mandatperioden, vilket bl.a. visat sig i den utvidgade satsningen Skapande skola.

Utskottet konstaterar med anledning av två motionsyrkanden att Unga Klara lyfts fram i Statens kulturråds regleringsbrev för 2011 som en verksamhet som ska erhålla statligt stöd.

Med anledning av några motionsförslag påminner utskottet om att ansvaret för ungdomars fritidsverksamhet i huvudsak är ett ansvar för kommunerna. Det statliga stödet till ungdomsorganisationer och lokal barn- och ungdomsverksamhet syftar till att barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället ska öka. För att skapa stabila och förutsägbara bidrag till ungdomsorganisationerna har det stöd som tidigare beräknades som en andel av AB Svenska Spels överskott ersatts av ett förhöjt bidrag via statsbudgeten.

Även motionsförslag om stöd till Astrid Lindgrens Näs, att motverka självmord på Internet, unga transpersoners livsvillkor, ett folkbildningslyft för barn och föräldrar, möjlighet för tonåringar att studera på folkhögskola och skolresor till koncentrationsläger avstyrks. Utskottet biträder inte heller motionsförslag om stöd till politiska ungdomsorganisationer på särskilda villkor eller stöd till mindre föreningar.

I betänkandet finns åtta reservationer och två särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Utskottets överväganden	6
Barns och ungas rätt till kultur	6
Barnkulturplaner	8
Barnkulturår 2012	8
Unga Klara	9
Astrid Lindgrens Näs	11
Ungdomars fritidsverksamhet	12
Motverka självmord på Internet	14
Unga transpersoners livsvillkor	15
Ett folkbildningslyft för barn och föräldrar	17
Möjlighet för tonåringar att studera på folkhögskola	18
Skolresor till koncentrationsläger	19
Bidrag till politiska ungdomsorganisationer	20
Stöd till små föreningar	21
Reservationer	23
1. Barns och ungas rätt till kultur, punkt 1 (S, MP, V)	23
2. Barnkulturplaner, punkt 2 (V)	24
3. Barnkulturår 2012, punkt 3 (S)	24
4. Unga Klara, punkt 4 (S, MP, V)	25
5. Ungdomars fritidsverksamhet, punkt 6 (S)	25
6. Motverka självmord på Internet, punkt 7 (SD)	26
7. Unga transpersoners livsvillkor, punkt 8 (S, MP)	27
8. Skolresor till koncentrationsläger, punkt 11 (SD)	27
Särskilda yttranden	29
1. Barns och ungas rätt till kultur, punkt 1 (MP)	29
2. Ungdomars fritidsverksamhet, punkt 6 (S)	30
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	31
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	31

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Barns och ungas rätt till kultur

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:Kr285 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 2 och

2010/11:Kr288 av Kurt Kvarnström och Roza Güclü Hedin (båda S).

Reservation 1 (S, MP, V)

2. Barnkulturplaner

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr332 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 3.

Reservation 2 (V)

3. Barnkulturår 2012

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr285 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 3.

Reservation 3 (S)

4. Unga Klara

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:Kr285 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 4 och

2010/11:Kr332 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 4 (S, MP, V)

5. Astrid Lindgrens Näs

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:Kr234 av Jan R Andersson och Jörgen Andersson (båda M)

och

2010/11:Kr286 av Yvonne Andersson och Anders Andersson (båda

KD).

6. Ungdomars fritidsverksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:Kr247 av Christer Engelhardt (S),

2010/11:Kr294 av Christina Oskarsson m.fl. (S) och

2010/11:Kr318 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S).

Reservation 5 (S)

7. Motverka självmord på Internet

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:Kr279 av Anita Brodén (FP) yrkande 1 och

2010/11:Kr296 av Tuve Skånberg (KD) yrkande 1.

Reservation 6 (SD)

8. Unga transpersoners livsvillkor

Riksdagen avslår motion

2010/11:So493 av Börje Vestlund m.fl. (S) yrkande 4.

*Reservation 7 (S, MP)***9. Ett folkbildningslyft för barn och föräldrar**

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr273 av Thomas Strand och Louise Malmström (båda S).

10. Möjlighet för tonåringar att studera på folkhögskola

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr315 av Åsa Lindestam m.fl. (S).

11. Skolresor till koncentrationsläger

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr206 av Eva Flyborg och Carl B Hamilton (båda FP).

*Reservation 8 (SD)***12. Bidrag till politiska ungdomsorganisationer**

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr202 av Eva Flyborg och Fredrik Malm (båda FP) yrkandena 1 och 2.

13. Stöd till små föreningar

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr226 av Olle Thorell (S).

Stockholm den 3 mars 2011

På kulturutskottets vägnar

Christer Nylander

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christer Nylander (FP), Cecilia Magnusson (M), Anne Marie Brodén (M), Peter Johnsson (S), Göran Montan (M), Gustaf Hoffstedt (M), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Anders Flanking (C), Isak From (S), Tina Ehn (MP), Andreas Carlson (KD), Mattias Karlsson (SD), Bengt Berg (V), Agneta Gille (S), Ellen Juntti (M) och Louise Malmström (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Vid beredningen av ärendet har utskottet den 8 februari 2011 uppvaktats av representanter från Riksförbundet Unga Musikanter och föreningen för Barnkulturcentra samt den 1 mars 2011 uppvaktats av representanter från den ideella föreningen Unga Klaras vänner.

Utskottet har vidare besökt Palatset i Gamla Riksarkivet på Riddarholmen i Stockholm. Gamla Riksarkivet ägs av staten och förvaltas av Statens fastighetsverk. Stiftelsen Palatset hyr Gamla Riksarkivet och genomför i samarbete med Statens fastighetsverk en renovering av byggnaden för att göra om den till ett barnkulturcentrum. Palatset, som planerar att öppna under hösten 2011, vill vara en nationalscen för alla sorters kulturupplevelser och aktiviteter för barn och unga.

Utskottets överväganden

Barns och ungas rätt till kultur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om barns och ungas rätt till kultur. Barn och unga prioriteras redan i de kulturpolitiska målen. Vidare innebär Skapande skola-satsningen att fler ungdomar får del av kulturen i skolan.

Jämför reservation 1 (S, MP, V) och särskilt yttrande 1 (MP).

Motionerna

Berit Högman m.fl. (S) begär i *motion Kr285* ett tillkännagivande till regeringen om att de kommunala kultur- och musikskolorna måste göras tillgängliga för alla och att det är angeläget att professionella kulturarbetare ges plats i skolans arbete med kultur (yrkande 2). Motionärerna understryker att det är en grundbult i Socialdemokraternas politik att barn och unga har rätt att ta del av och själva utöva kultur i olika former.

I *motion Kr288* begär Kurt Kvarnström och Roza Güclü Hedin (båda S) ett tillkännagivande om att fortsätta att prioritera barns och ungas kulturskapande och kulturupplevelser. Motionärerna anser att kultur ska komma alla till del. Kommunernas svåra ekonomiska situation gör emellertid att kulturen får stå tillbaka. För att bryta klyftan mellan olika barnfamiljers kulturkonsumtion måste samhället säkerställa och prioritera satsningar på barns och ungas kulturskapande och kulturupplevelser.

Bakgrund

Statens kulturråds rapport *Barns och ungas kultur, Kulturen i siffror 2010:1* visar att antalet elever i musik- och kulturskolorna varit relativt konstant under de senaste tio åren och pendlat mellan som högst 380 000 (2006) och som lägst 340 000 (2000).

Utbildningsutskottet behandlade i betänkande 2009/10:UbU21 Ny skollag en motion med förslag om att skollagen borde ändras så att det klart framgick att det ska finnas kultur- och musikskolor i alla kommuner och att ett tak borde sättas för hur höga avgifter som får tas ut. Utbildningsutskottet framhöll att det delade motionärernas uppfattning att kultur och musik är viktiga för att utveckla elevernas personlighet och intressen och att musik- och kulturskolorna fyller en viktig uppgift, både med den breda verksamheten och genom att stimulera och ta till vara talanger. Utskottet ansåg att skolans möjligheter att organisera undervisningen efter lokala behov och intressen är stora. Utskottet konstaterade att avgifterna för

musik- och kulturskolorna varierar kraftigt mellan kommunerna, men ansåg att detta är en angelägenhet för kommunerna. I övrigt hänvisade utbildningsutskottet till betydelsen av Skapande skola-satsningen som innebär en tydligare samordning mellan skolans kunskapsmål och kulturpolitikens mål vad gäller barns och ungdomars rätt till kulturell delaktighet och eget skapande.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar uppfattningen i motionerna att kulturen ska komma alla till del och inte minst de unga. Riksdagen har också ställt sig bakom detta genom beslutet om de nya kulturpolitiska målen som antogs i december 2009 (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). Av målen framgår att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att man för att uppnå målen särskilt ska uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

I konsekvens med detta är också en av regeringens tre kulturpolitiska prioriteringar under mandatperioden barns och ungas rätt till kultur. Prioriteringen visar sig bl.a. i att Skapande skola-satsningen fr.o.m. 2011 byggs ut till att omfatta hela grundskolan. Syftet med satsningen är att integrera kulturella och konstnärliga uttryck i skolans lärande samt att bidra till en ökad måluppfyllelse i skolan. Satsningen innebär en tydligare samordning mellan skolans kunskapsmål och kulturpolitikens mål vad gäller barns och ungdomars rätt till kulturell delaktighet och eget skapande. Genom satsningen ökar möjligheten för alla barn oavsett förutsättningar att få del av kulturella upplevelser och ägna sig åt eget skapande. Satsningen bidrar till att kulturen integreras i skolans verksamhet och inte enbart betraktas som ett tillfälligt avbrott i den ordinarie undervisningen.

Vid utgången av 2010, dvs. efter tre verksamhetsår, beräknas ca 750 000 elever ha arbetat med olika Skapande skola-aktiviteter. Totalt avsätts 150 miljoner kronor för budgetåret 2011 så att verksamheten kan byggas ut och omfatta alla årskurser i grundskolan.

Utskottet vill också framhålla att många kommuner bedriver ett aktivt kulturarbete riktat mot barn och unga. Till exempel införde Nacka kommun 2007 en egen kulturpeng inom förskole- och grundskoleverksamheten. Göteborgs stad har avsatt resurser till musikverksamhet i Hammarkullen enligt El sistema-modellen som innebär att skoleleverna erbjuds musikundervisning tre till fem gånger i veckan. I Trollhättan har kommunen inrättat Kronans Kulturhus där man samlat kulturhus, bibliotek, fritidsgård, skola och medborgarservice i ett och samma hus.

Utskottet är medvetet om att avgifterna för kultur- och musikskolorna varierar mellan kommunerna. Utskottet delar emellertid utbildningsutskottets uppfattning att detta är en angelägenhet för kommunerna.

Med det ovan anförda avstyrks motionerna Kr285 (S) yrkande 2 och Kr288 (S).

Barnkulturplaner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att kommunerna bör åläggas att upprätta årliga barnkulturplaner. Skapande skolasatsningen är ett mer effektivt sätt att föra in kulturen i skolan än kravet på nya planer.

Jämför reservation 2 (V).

Motionen

Lars Ohly m.fl. (V) anför i *motion Kr332* att förskolan och skolan har ett stort ansvar för barnens tillgång till professionell kultur och för att de deltar i skapande verksamhet och utvecklas på jämlika och jämställda villkor. Kulturskolor kan om de används rätt vara en viktig del i den reguljära undervisningen och öka kvaliteten i skolans kulturutbud. För att stärka barns och ungas rätt att utöva och tillägna sig kultur bör alla kommuner åläggas att redovisa årliga kulturplaner (yrkande 3). Av kulturplanerna ska det också framgå hur barn och unga kommit till tals i utarbetandet av planerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet biträder inte motionärernas förslag om att ålägga kommunerna att utveckla årliga kulturplaner. Riksdagen har nyligen beslutat om en ny skollag och i lagen tagit bort bl.a. kravet på kommunal skolplan och kvalitetsredovisningar. Utskottet anser inte att kommunerna nu ska åläggas att upprätta nya planer. Utskottet anser att satsningen på en utbyggnad av Skapande skola till att omfatta hela grundskolan fr.o.m. 2011 är ett mer effektivt sätt att föra in kulturen i skolan än kravet på nya planer. Motion Kr332 (V) yrkande 3 avstyrks därmed.

Barnkulturår 2012

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att utlysa 2012 till ett barnkulturår. Den fortsatta utbyggnaden av Skapande skolasatsningen liksom uppdraget till Statens kulturråd att årligen genomföra en nationell konferens med utgångspunkt i barns och ungas rätt till kultur innebär ett effektivare sätt att vidareutveckla arbetet med att lyfta fram barns och ungas kultur.

Jämför reservation 3 (S).

Motionen

Berit Högman m.fl. (S) föreslår i *motion Kr285* att regeringen utlyser ett barnkulturår 2012 för att uppmärksamma betydelsen av barns och ungas skapande (yrkande 3).

Tidigare behandling

I budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1, utg.omr. 17) framhöll den då nybildade regeringen att den inte ansåg att något barnkulturår borde genomföras såsom den tidigare socialdemokratiska regeringen föreslagit. Som skäl för detta anfördes att ett särskilt temaår för barn- och ungdomskultur riskerade att bli kortsiktigt utan en tydlig strategi för hur kulturen skulle kunna stärkas för barn och unga på sikt. Regeringen aviserade att den avsåg att med hög ambition vidareutveckla arbetet med barn- och ungdomskulturen utan att det behövde byggas upp en särskild byråkrati kring ett temaår.

Utskottets ställningstagande

Utskottet påminner igen om att barns och ungas rätt till kultur lyfts fram som mycket viktigt i arbetet med att nå de nya kulturpolitiska målen. Av regleringsbrevens till alla kulturmyndigheterna framgår att barn- och ungdomsverksamheten ska prioriteras. Regeringen satsar nu på att vidareutveckla arbetet med barn- och ungdomskulturen genom en successivt utbyggd Skapande skola-satsning men också i ett uppdrag till Statens kulturråd att årligen genomföra en nationell konferens med utgångspunkt i barns och ungas rätt till kultur. Den första konferensen kommer att hållas i Karlstad under höstlovet 2011. Förutom Kulturrådet medverkar Sveriges Kommuner och Landsting och Ungdomsstyrelsen samt värderegionen Värmland. Målet är att få ökad kunskap om barn- och ungdomskultur.

Utskottet anser att detta är ett effektivare sätt att vidareutveckla arbetet med att lyfta fram barns och ungas kultur. Motion Kr285 (S) yrkande 3 avstyrks därmed.

Unga Klara

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om att satsa på Unga Klara som en nationell scen. Unga Klara har beviljats stöd och är utpekad i regleringsbrevet till Statens kulturråd som en verksamhet som ska erhålla statligt stöd.

Jämför reservation 4 (S, MP, V).

Motionerna

Berit Högman m.fl. (S) begär i *motion Kr285* ett tillkännagivande om att satsa på Unga Klara som nationell scen för barn- och ungdomsteater (yrkande 4). Motionärerna anser att det är önskvärt att den särskilda pedagogik som Unga Klara utvecklat sprids över hela landet.

Samma förslag lämnas av Lars Ohly m.fl. (V) i *motion Kr332* (yrkande 2). Motionärerna pekar på att det saknas en nationalscen med övergripande ansvar för scenkonst för barn och unga. Unga Klara skulle kunna fylla denna plats. I 30 år har Unga Klara skapat teater för barn och unga, bedrivit forskning och utvecklingsarbete samt utbildat rader av teaterarbetare.

Bakgrund

Statens kulturråds styrelse beslutade våren 2009 att utreda hur Unga Klara skulle kunna bevaras och utvecklas utifrån ett nationellt perspektiv då verksamheten fr.o.m. den 1 juli 2009 skulle upphöra att vara en del av Stockholms Stadsteater. I utredningen föreslog Kulturrådet att regeringen skulle lyfta fram Unga Klara som en aktör av kulturpolitiskt intresse och att man under en tidsbegränsad period om tre år skulle försöka hitta en långsiktig lösning för verksamheten för att skapa ett nationellt scenkonstnärligt centrum med ett barnperspektiv och en internationell räckvidd.

Kulturrådet beviljade vidare i maj 2009 Unga Klara ett utvecklingsbidrag på 2,5 miljoner kronor för en förstudie för att möjliggöra en organisation och planering för den fortsatta verksamheten vid Unga Klara.

I dag är Unga Klara en ideell förening och ett aktiebolag. Unga Klaras vänner är en ideell förening som är ensam ägare till Unga Klara AB, som driver teaterverksamheten. Verksamheten finansieras via anslag från stiftelser, fonder och andra enskilda och allmänna finansiärer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla att Unga Klaras produktion i många avseenden varit nyskapande och gått i bräschen för barn- och ungdomsteatern. I många år har man arbetat med forsknings- och utvecklingsfrågor, kompetensöverföring och egna produktioner. Verksamheten är av såväl nationellt som internationellt intresse. Utskottet noterar därför med tillfredsställelse att regeringen i Statens kulturråds regleringsbrev för såväl 2010 som 2011 pekat ut Unga Klara som en verksamhet som ska beviljas statligt stöd. För 2010 erhöll Unga Klara 3 miljoner kronor från Statens kulturråd. För 2011 har stödet räknats upp till 3 150 000 kronor.

Utskottet konstaterar vidare att Föreningen Unga Klaras vänner hösten 2010 har beviljats stöd från Allmänna arvsfonden med 2 980 000 kronor för år ett i det treåriga projektet Vad ska ni ha oss barn till? Barns berättelser om uppfostran. Syftet är att skapa ett utrymme och en arena där barn och unga kan göra sina röster hörda och att lyfta fram barns och ungas

perspektiv inom föräldrastödsområdet. Föreningen vill använda teaterns möjligheter till fördjupad dialog och gestaltning i angelägna frågor om uppfostran. Tillsammans med BRIS genomförs uppsökande seminarier i bl.a. Norrköping, Göteborg och Umeå. Projektet är nationellt och prioriterar föräldrastöd och främjande av ett stärkt föräldraskap.

Stöd lämnas också från Stockholms läns landsting.

Utskottet anser inte att motionerna Kr285 (S) yrkande 4 och Kr332 (V) yrkande 2 bör föranleda något initiativ från riksdagens sida. Motionerna avstyrks.

Astrid Lindgrens Näs

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om Astrid Lindgrens Näs.

Motionerna

Astrid Lindgrens Näs tas upp i två motioner.

I *motion Kr234* föreslår Jan R Andersson och Jörgen Andersson (båda M) att ett nationellt uppdrag ges till Astrid Lindgrens Näs för ett långsiktigt bevarande, tillgängliggörande och utveckling av det immateriella och materiella arvet efter Astrid Lindgren.

I *motion Kr286* av Yvonne Andersson och Anders Andersson (båda KD) yrkas att regeringen undersöker möjligheterna till en långsiktig finansiering av forsknings- och informationsverksamheten i Vimmerby.

Bakgrund

Kulturkvarteret Astrid Lindgren Näs AB är ett av Vimmerby kommun helägt aktiebolag. Bolagets uppgift är att driva och utveckla ett kultur- och kunskapscentrum i Vimmerby, med Astrid Lindgrens gärning som grund och med en publik verksamhet riktad till såväl kommunens invånare som besökare och turister från hela världen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet behandlade en likartad motion som de nu aktuella i betänkande 2009/10:KrU1. Utskottet erinrade då om det principuttalande som utskottet tidigare gjort om att man från statlig sida bör vara restriktiv med att binda upp sig för finansieringen av nya museer (bet. 2007/08:KrU6). Staten har en central roll då det gäller att uppmuntra och stödja museiväsendet. Det görs bl.a. genom att staten medverkar till att upprätthålla en infrastruktur som möjliggör för museer ute i landet att fånga in de regionala och lokala initiativ som finns.

Utskottet anser att detta principuttalande är giltigt även vid bedömningen av de nu föreliggande motionsförslagen.

Utskottet har inhämtat att samtal förts mellan representanter för Astrid Lindgrens Näs och Statens kulturråd angående möjligheten att få stöd för utveckling av verksamheten. Från Astrid Lindgrens Näs uppges att en ansökan om bidrag kommer att sändas in inom kort.

Utskottet vill påminna om den nya modell för fördelning av statliga medel till regional och lokal kulturverksamhet som nu håller på att successivt införas. Modellen innebär att landstingen eller regionerna, i samverkan med länets kommuner, ska ta fram en regional kulturplan som utgör underlaget för statens bidragsgivning. Detta innebär att de prioriteringar som länen väljer att göra kommer att få stor betydelse för fördelningen av statliga medel till regional och lokal kulturverksamhet.

Motionera Kr234 (M) och Kr286 (KD) avstyrks därmed.

Ungdomars fritidsverksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår tre motionsyrkanden om ungdomars fritidsverksamhet med hänvisning till kommunernas ansvar samt till pågående arbete på området.

Jämför reservation 5 (S) och särskilt yttrande 2 (S).

Motionerna

Christer Engelhardt (S) begär i *motion Kr247* ett tillkännagivande om behovet av fler kvälls- och nattöppna fritidsgårdar. Motionären anser att stödet till föreningsliv och organisationer måste öka och utvecklas. För att förebygga kriminalitet och otrygghet bland ungdomar bör man erbjuda kvälls- och nattöppna fritidsgårdar där verksamheten sker på ungdomarnas premisser.

I *motion Kr294* begär Christina Oskarsson m.fl. (S) ökade insatser för att bekämpa ungdomars utsatthet. Brottsförebyggande rådet pekar på att det vuxit fram en våldskultur i vissa ungdomsgäng. Motionärerna konstaterar att barnfattigdomen ökar och att det därför behövs ytterligare stöd till föräldrar och barn. De anser vidare att vuxenvärlden måste satsa mer på ungdomars utveckling och hälsa och framhåller att ungdomshus, samlingslokaler, idrotts- och kulturverksamhet ger alternativ till destruktiva gäng.

Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S) begär i *motion Kr318* ett tillkännagivande till regeringen om vikten av förebyggande arbete bland barn och unga i utsatta områden, för att undvika kravaller, våld och skadegörelse. Motionärerna anser att det behövs en dialog och en aktiv ungdomspolitik där unga får många möjligheter att förverkliga sina drömmar och skapa en bra framtid.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis påminna om att ansvaret för den offentligt finansierade och organiserade fritidsverksamheten för ungdomar i huvudsak är ett ansvar för kommunerna. Ansvaret är inte reglerat i lag, men av 5 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) framgår det att socialnämnden ska verka för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden och i nära samverkan med hemmen främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling. Därutöver ska man också aktivt arbeta för att förebygga och motverka missbruk.

Av den senaste kartläggning som Sveriges Kommuner och Landsting har gjort på området framgår att det fanns ca 1 500 fritidsgårdar, ungdomens hus och musikhus i Sverige 2006. Det var en liten ökning jämfört med 2000, men en minskning med omkring 10 % sedan kartläggningen 1990. Antalet idrottshallar hade samtidigt ökat med nästan 350 anläggningar sedan 1990 och uppgick 2006 till ca 1 550 anläggningar. En ny kartläggning kan, enligt uppgift, komma att göras under 2011.

Det statliga bidraget till ungdomsorganisationer och lokal barn- och ungdomsverksamhet syftar till att barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället ska öka. Att främja ungdomars inflytande i samhället är ett viktigt led i att motverka utanförskap bland ungdomar, anser utskottet.

För att skapa ett stabilt och förutsägbart bidrag till ungdomsorganisationerna har det statliga bidrag som tidigare beräknats som en andel av det totala överskottet från AB Svenska Spel fr.o.m. 2011 ersatts av ett förhöjt bidrag via statsbudgeten till nationell och internationell ungdomsverksamhet. För budgetåret 2011 har riksdagen anvisat 250 miljoner kronor till anslaget. Vidare har en ny förordning antagits enligt vilken bidrag lämnas i form av organisations- och projektbidrag (SFS 2011:65).

Utskottet vill vidare lyfta fram att Ungdomsstyrelsen bl.a. har i uppdrag att arbeta med utvecklingsinsatser för en kunskapsbaserad kommunal ungdomspolitik och att stödja ungdomsorganisationer som vill arbeta med engagemangsguider och liknande metoder av uppsökande karaktär bland ungdomar i bostadsområden med lägre organisationsgrad. Att utveckla ett verktyg för uppföljning av lokala åtgärder för att stödja ungdomar som varken arbetar eller studerar är ett annat uppdrag. Ungdomsstyrelsen har vidare ett uppdrag att genomföra en analys med inriktning på ungdomars kulturutövande och om det finns skillnader mellan unga mäns och unga kvinnors fritidsaktiviteter. Detta uppdrag ska redovisas 31 mars 2011.

Här kan också nämnas det samarbetsuppdrag som regeringen gett till Boverket, Formas, Riksantikvarieämbetet och Arkitekturmuseet om samverkan för att främja en hållbar stadsutveckling. Ett syfte med uppdraget är att visa vilka möjligheter som finns för att förbättra stadsdelar och förorter med ett brett utanförskap, både fysiskt, socialt och med minskad klimatpåverkan. Uppdraget redovisades den 1 mars 2011.

Med det ovan sagda avstyrks motionerna Kr247 (S), Kr294 (S) och Kr318 (S).

Motverka självmord på Internet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motioner om att motverka självmord på Internet med hänvisning till insatser som görs för att stödja ungdomar på nätet.

Jämför reservation 6 (SD).

Motionerna

Tuve Skånberg (KD) begär i *motion Kr296* att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförs i motionen om sökoptimering för att via Internet motverka självmord bland unga (yrkande 1). Motionären begär att statliga medel används för en sökordsoptimering så att den som söker på ord kopplade till självmord som första länk får hjälp och stöd att inte begå självmord. Inte minst unga människor söker information på Internet. Då är det viktigt att de i första hand får information om var de kan få hjälp och stöd.

I *motion Kr279* av Anita Brodén (FP) föreslås ett tillkännagivande till regeringen om nödvändigheten av att få till stånd etiska riktlinjer på nätsidorna (yrkande 1). Motionären konstaterar att en svensk självmordsguide kommer upp som första träff för den som söker på nätet. Även många andra webbsidor förespråkar självmord som en lösning på livsproblem. Då många unga med självmordstankar inte söker hjälp på traditionell väg utan använder sig av Internet som en viktig social samvaro är det angeläget att upprätta etiska riktlinjer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas upprördhet över att ungdomar i kris kan riskera att som första alternativ få upp råd om hur man begår självmord i stället för råd och stöd vid datorsökning. Vad gäller sökoptimering råder det dock delade meningar om i vilket mån detta är en möjlig väg att gå.

Utskottet vill understryka att ungdomars trygghet på nätet är en angelägen fråga. Statens medieråd som bildades den 1 januari 2011 har under många år arbetat med dessa frågor som en kommitté, Medierådet, under Kulturdepartementet. Myndigheten ska verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan. Den ska vidare följa medieutvecklingen när det gäller barn och unga samt sprida information och ge vägledning om barns och ungas mediasituation. Myndigheten ska inom sitt verksamhetsområde särskilt beakta och

utveckla sin myndighetsroll, tillvarata forskning och annan kunskap samt tillvarata barns och ungas egna erfarenheter. Myndigheten ska även verka för mediebranschernas självreglering samt följa och delta i internationellt arbete.

Också för Ungdomsstyrelsen har ungdomars användande av Internet varit en angelägen fråga under lång tid. Ungdomsstyrelsen var bl.a. en av initiativtagarna till startandet av en virtuell ungdomsmottagning – www.umo.se – dit ungdomar kan vända sig med olika livsfrågor. För närvarande bedriver Ungdomsstyrelsen utbildningar kring unga, sex och Internet för att höja kunskapsnivån bland personalgrupper som arbetar med ungdomar. Styrelsen har tagit fram läromedlet Ses offline! för högstadiet och gymnasiet.

Ungdomsstyrelsen har också ett utvecklat samarbete med tjejjourer på nätet som stöder unga kvinnor.

Här kan också nämnas Fryshusets nätvandrare där vuxna finns på nätet i syfte att finnas som någon att tala med för ungdomar och för att erbjuda stöd och vid behov hjälp med att komma i kontakt med andra professionella. Onlineverksamheten innefattar Internet, Communitys, chatprogram och andra onlinemiljöer såsom sociala datorspel. Nätverket är en del av verksamheten Nätvandrarerna som innefattar ideella organisationer och samtliga kommuner i landet.

Surfa Lugnt är en nätverksorganisation som har funnits sedan 2005 och som arbetar för ökad trygghet och säkerhet på nätet. Bakom Surfa Lugnt står Barnombudsmannen, Childhood Foundation, Dataföreningen, Friends, F-Secure, Fryshuset, IT & Telekomföretagen, Kamratposten, Post- och telestyrelsen (PTS), Medierådet, Microsoft, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Stiftelsen för Internetinfrastruktur, Rädda Barnen, Symantec och Telia.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att många insatser görs för att bistå ungdomar på nätet. Motionerna Kr279 (FP) yrkande 1 och Kr296 (KD) yrkande 1 avstyrks.

Unga transpersoners livsvillkor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om unga transpersoners utsatthet med hänvisning till pågående arbete inom området.

Jämför reservation 7 (S, MP).

Motionen

I *motion So493* av Börje Vestlund m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om vad som anförs om unga transpersoners utsatthet (yrkande 4). Statens folkhälsoinstituts rapporter visar att unga transpersoner ofta utsätts för mobb-

ning och utanförskap. Det saknas stöd och bekräftelse i undervisning och läroböcker, och kuratorer, skolpsykologer och lärare har sällan utbildning på området. Även ungdomsmottagningar och barn- och ungdomspsykiatri saknar kompetens. Motionärerna anser det viktigt att samhället vidtar de åtgärder som krävs för att stärka målgruppens hälsosituation.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar uppfattningen i motionen att insatser behövs för att stärka hälsosituationen bland unga transpersoner. Den kunskapssammanställning som Statens folkhälsoinstitut gjorde 2008 angående transpersoner visade att ohälsan är vanligare bland transpersoner jämfört med homo- och bisexuella personer.

Den fördjupade analys av hälsosituationen för homosexuella och bisexuella ungdomar samt unga transpersoner som Ungdomsstyrelsen nyligen genomfört, Hon hen han, visar att en väsentligt större andel av dessa unga uppger att de mår psykiskt sämre än heterosexuella. Trots detta mår dock en majoritet bra och har en god hälsa, men denna majoritet är mindre än bland befolkningen som helhet. Ungdomsstyrelsen ser tre utvecklingsområden: förbättra arbete i skolan, höja myndigheternas kompetens och skapa egna mötesplatser för unga homosexuella, bisexuella och transpersoner.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att Ungdomsstyrelsen som ett resultat av rapporten fick i uppdrag av regeringen att under 2010 utforma ett metodmaterial om mötesplatser för homosexuella och bisexuella ungdomar samt unga transpersoner. Uppdraget ska redovisas senast den 15 mars 2011.

Vidare har regeringen i regleringsbrevet för 2011 gett Ungdomsstyrelsen i uppdrag att under 2011 genomföra utbildningsinsatser för personal som arbetar inom fritidsverksamheter för unga i syfte att öka deras kompetens att skapa öppna och fördomsfria miljöer för homosexuella och bisexuella ungdomar samt unga transpersoner. För genomförandet av uppdraget disponerar Ungdomsstyrelsen 4 miljoner kronor. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 31 mars 2012.

Utskottet vill vidare nämna att Statens skolverk har fått i uppdrag att genomföra insatser som främjar, stärker och sprider kunskap om skolans värdegrund. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 31 mars 2011. Skolverket ska hjälpa lärare och skolhuvudmän att ta fram stödmaterial med konkreta metoder och verktyg för arbete med värdegrundsfrågor och stödmaterial om diskriminering och kränkande behandling.

Allmänna arvsfonden har under de senaste elva åren beviljat 47 miljoner kronor för 43 projekt som har ett hbt-perspektiv. Bland de verksamheter som beviljats medel finns projekt kring information och utbildning, att skapa mötesplatser och olika former av stödverksamhet.

Med hänsyn till pågående arbete på området anser utskottet inte att något initiativ nu behövs med anledning av motion So493 (S) yrkande 4.

Ett folkbildningslyft för barn och föräldrar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om ett folkbildningslyft för barn och föräldrar. Folkhögskolor och studieförbund är självständiga organ som bestämmer över sitt eget kursutbud och sin egen profil.

Motionen

Thomas Strand och Louise Malmström (båda S) begär i *motion Kr273* ett folkbildningslyft där staten, lokala skolor och folkbildningens aktörer tillsammans antar utmaningen att dels ge föräldrar bättre förutsättningar att hjälpa sina barn med läsläsning, dels öka föräldrarnas egna kunskaper inom matematik, naturkunskap och teknik. Motionärerna anser att regeringen bör ta initiativ till en dialog med folkbildningens aktörer med syfte att fokusera föräldrarnas viktiga roll vid läsläsande och då framför allt inom ämnena matematik, naturvetenskap och teknik.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i betänkande 2008/09:KrU7 behandlat liknande motioner och då redovisat att den form av matematikkurser för föräldrar som efterfrågas i motionerna finns på flera håll i landet. Flera studieförbund erbjuder studiecirkel och den kommunala vuxenutbildningen har i flera kommuner kurser i ämnet.

Utskottet konstaterade samtidigt att folkhögskolor och studieförbund är självständiga organ som bestämmer över sitt eget kursutbud och sin egen profil och att de inte är bundna till centralt fastställda läroplaner.

I betänkandet redovisades vidare att Nationellt Centrum för Matematikutbildning (NCM) gett ut boken *Familjematematik – Hemmet och skolan i samverkan*. NCM och Myndigheten för skolutveckling har tagit fram broschyrer om barn och matematik som vänder sig till föräldrar med barn i förskoleåldern. Regeringen har gett Skolverket i uppdrag att genomföra utvecklingsinsatser inom matematik, naturvetenskap och teknik i grundskolan. Under 2009—2011 har 525 miljoner kronor avsatts för detta ändamål.

Utskottet vill också erinra om att hjälp med läsläsning eller annat skolarbete som utförs i bostaden som ett led i barnpassningen är avdragsgillt som hushållsnära tjänst, s.k. RUT-avdrag.

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande och anser inte att motion Kr273 (S) ska föranleda något initiativ från riksdagens sida.

Möjlighet för tonåringar att studera på folkhögskola

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att låta tonåringar studera på folkhögskola på samma villkor som gäller för äldre folkhögskoleelever.

Motionen

Åsa Lindestam m.fl. (S) begär i *motion Kr315* att regeringen utreder förutsättningarna för ungdomar mellan 16 och 19 år att studera på folkhögskola på samma villkor som gäller för äldre folkhögskoleelever. Motionärerna anser att folkhögskolepedagogiken kan fungera bättre för vissa gymnasieelever än det reguljära gymnasiet. Möjligheten är dock svår att utnyttja då yngre elever i dagsläget inte har möjlighet till inackorderingstillägg m.m.

Gällande rätt

Studiehjälp lämnas till elever mellan 16 och 20 år som läser på gymnasial nivå. Enligt 2 kap. 7 § studiestödslagen (1999:1395) uppgår studiebidraget till 1 050 kronor i månaden. Inackorderingstillägg lämnas med lägst 1 190 och högst 2 350 kronor i månaden och extra tillägg lämnas med 855, 570 eller 285 kronor i månaden.

Centrala studiestödsnämnden (CSN) får meddela närmare föreskrifter om vem som kan få inackorderingstillägg (2 kap. 14 § samt 2 kap. 4 § studiestödsförordningen [2000:655]). Enligt CSN:s föreskrifter och allmänna råd krävs för att få inackorderingstillägg att den studerade ska vara inackorderad. Han/hon ska vidare ha en restid mellan skolan och hemmet på minst två timmar per dag, och det ska inte vara möjligt att gå en motsvarande utbildning utan att få en restid som är över två timmar. Därutöver kan inackorderingstillägg utgå vid särskilda skäl (CSNFS 2001:6).

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har med anledning av regeringens proposition Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan (prop. 2008/09:199, bet. 2008/09:UbU3, rskr. 2008/09:8) beslutat om införande av en ny gymnasieskola från hösten 2011. Två nya examina införs, en yrkesexamen och en högskoleförberedande examen. Som en alternativ väg till yrkesexamen införs en gymnasial lärlingsutbildning. I enlighet med regeringens förslag i propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165, bet. 2009/10:UbU21, rskr. 2009/10:370) har riksdagen vidare beslutat att det individuella programmet inom gymnasieskolan ska avskaffas och ersättas av fem introduktionsprogram.

Utskottet anser att den nya gymnasieskolan skapar nya och bättre förutsättningar för en anpassning av verksamheten utifrån den enskilde elevens behov.

Utskottet vill vidare peka på att regeringen i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1, utg.omr. 15, s. 32) redovisade att studiehjälpen i stort sett har varit oförändrad sedan den infördes 1964. Regeringen såg därför ett behov av att se över studiehjälpssystemet som helhet i syfte att klargöra studiehjälpens roll och funktion. En särskild utredare kommer att få i uppdrag att se över stödets utformning bl.a. utifrån aspekten att studiehjälpen ska samspela med den nya gymnasieskolan som införs hösten 2011. Utredningsdirektiv är under utarbetande.

Med det ovan anförda avstyrker utskottet motion Kr315 (S).

Skolresor till koncentrationsläger

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att Forum för levande historia ska möjliggöra skolresor till Förintelsens koncentrationsläger. Forum för levande historias budget bör inte användas för detta.

Jämför reservation 8 (SD).

Motionen

I *motion Kr206* föreslår Eva Flyborg och Carl B Hamilton (båda FP) att regeringen bör ge Forum för levande historia i uppdrag att möjliggöra och uppmuntra skolresor till Förintelsens koncentrationsläger och andra minnesplatser för folkmord och brott mot mänskligheten. Motionärerna anser att detta kan bidra till att de kanske viktigaste av 1900-talets lärdomar förs vidare och att skolorna därför bör få möjlighet att ansöka om stöd för klassresor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill betona att Forum för levande historia har ett mycket viktigt uppdrag att – med utgångspunkt i Förintelsen – arbeta med frågor som rör tolerans, demokrati och mänskliga rättigheter. Genom förmedling och kunskapsuppbyggnad och med stöd i forskning bedrivs kulturverksamhet, seminarier, föreläsningar och debatt m.m. Verksamheten syftar till att stärka människors vilja att aktivt verka för alla människors lika värde.

Utskottet har tidigare i betänkande 2008/09:KrU1 behandlat en likartad motion och då framhållit att det delade motionärernas bedömning av värdet av resor till Förintelsens koncentrationsläger men inte ansåg att Forum för levande historias anslag skulle användas för ett sådant ändamål. Utskottet vidhåller denna uppfattning.

Motion Kr206 (FP) avstyrks därmed.

Bidrag till politiska ungdomsorganisationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om mandatbaserat bidragssystem till de politiska ungdomsförbunden. Det är ungdomarnas organisationer som ska stödjas och inte de etablerade partierna.

Motionen

Eva Flyborg och Fredrik Malm (båda FP) begär i *motion Kr202* att ett tillkännagivande till regeringen om behovet av förändrade bidragsregler för de politiska ungdomsförbunden (yrkande 1). Motionärerna begär vidare att regeringen lägger fram förslag till ett nytt bidragssystem för de politiska ungdomsförbunden, baserade på partiernas mandat i riksdagen samt ett grundbidrag (yrkande 2). Motionärerna framhåller att ett mandatbaserat bidragssystem inte kan missbrukas, att det är rättvist och ger de politiska ungdomsförbunden en längre tidsperiod att planera verksamheten.

Utskottets ställningstagande

En särskild utredare har sett över statsbidraget som lämnas till ungdomsorganisationer med stöd av förordningen (2001:1060) om statsbidrag till ungdomsorganisationer. Utredaren har bl.a. prövat för- och nackdelarna med att bidrag till de politiska ungdomsförbunden skulle regleras på annat sätt än bidragsgivningen till övriga ungdomsorganisationer. Ett alternativ som övervägts var att stöd skulle ges baserat på antalet mandat i riksdagen för moderpartierna.

Utredaren, som avlämnat betänkandet Fritid på egna villkor (SOU 2009:29), understryker att stödet till ungdomsorganisationer är ett stöd till ideella organisationer som organiserar barn och ungdomar i föreningslivet. Tanken är att de ungdomsorganisationer som engagerar många medlemmar bedriver en större verksamhet och därmed ska få ett större stöd. Utredaren anser det därför inte logiskt att fördela bidraget i proportion till hur den vuxna befolkningen röstar i riksdagsval. Hon påpekar vidare att ungdomsorganisationerna som beviljas bidrag ska vara självständiga och ha en tydlig inriktning mot att engagera ungdomar i lokal verksamhet. Det är ungdomarnas organisationer som ska stödjas och inte de etablerade parti-

erna i riksdagen. Utredaren föreslår således att samma regler ska gälla för politiska ungdomsförbund som för andra ungdomsföreningar. Utredningen har remissbehandlats.

Med anledning av utredningen föreslog regeringen i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1, utg.omr. 17) att de tidigare målen för stödet till barn- och ungdomsorganisationer skulle upphävas och att det endast skulle anges ett övergripande syfte i den nya förordningen. Detta blev också riksdagens beslut (bet. 2010/11:KrU1, rskr. 2010/11:114). I budgetpropositionen redovisade regeringen vidare att man avsåg att låta det tidigare grundbidraget ersättas av ett organisationsbidrag utan nivåer. Regeringen har därefter, den 20 januari 2011, antagit en ny förordning om stöd till ungdomsorganisationer (SFS 2011:65). I förordningen görs ingen skillnad mellan politiska ungdomsförbund och andra ungdomsorganisationer.

Utskottet konstaterar att regeringen i den nya förordningen inte gör skillnad på politiska ungdomsorganisationer och andra ungdomsorganisationer. Det är ungdomsorganisationerna och den verksamhet som de bedriver och de ungdomar som de organiserar som ska stödjas. Utskottet delar denna uppfattning. Utskottet vill därmed understryka betydelsen av ungdomsorganisationernas självständighet.

Utskottet avstyrker motion Kr202 (FP) yrkandena 1 och 2.

Stöd till små föreningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om stöd till små föreningar.

Motionen

Olle Thorell (S) begär i *motion Kr226* att regeringen ser över situationen för de föreningar som inte når upp till kraven för att få etableringsbidrag från Ungdomsstyrelsen. En organisation måste ha minst 1 000 medlemmar i åldern 7–25 år och ha lokalavdelningar i minst tre län för att få etableringsbidrag. För att få strukturbidrag eller utvecklingsbidrag ställs högre krav. Motionären framhåller att detta innebär att det bara är stora föreningar som har möjlighet att söka stöd från Ungdomsstyrelsen. Samtidigt finns det mängder av små föreningar som gör storartade insatser för ungdomar.

Tidigare beredning

Som ovan redovisats har en särskild utredare sett över vissa frågor om bidrag till ungdomsorganisationer, Fritid på egna villkor (SOU 2009:29). Riksdagen har därefter beslutat att upphäva de tidigare riktlinjerna för stats-

bidrag till barn- och ungdomsorganisationerna och regeringen har antagit en ny förordning (2011:65) om statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärens uppfattning att det finns ett stort antal små föreningar som gör storartade insatser för ungdomar. Som ovan redovisats under avsnittet om ungdomars fritidsverksamhet är det dock i första hand ett kommunalt ansvar att stödja dessa lokala föreningar.

Det statliga stödet inriktas på att stödja nationella ungdomsorganisationer. Som ovan redovisats har frågan om stöd till ungdomsorganisationerna nyligen utretts och regeringen har i dagarna utfärdat en ny förordning (2011:65) om statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer. Organisationsbidrag får enligt den nya förordningen lämnas till en barn- och ungdomsorganisation som har minst 1 000 medlemmar i åldrarna 6–25 år, och medlemsföreningar i minst fem län.

Utskottet anser att den nya förordningen är väl beredd och nu måste få tid att verka. Något initiativ med anledning av motion Kr226 (S) bör inte göras. Motionen avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Barns och ungas rätt till kultur, punkt 1 (S, MP, V)

av Peter Johnsson (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Tina Ehn (MP), Bengt Berg (V), Agneta Gille (S) och Louise Malmström (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Kr285 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 2 och 2010/11:Kr288 av Kurt Kvarnström och Roza Güclü Hedin (båda S).

Ställningstagande

Barns och ungas rätt att ta del av och själva utöva kultur i olika former är en grundbult i vår politik. Samtidigt vet vi att många barn står utanför kulturlivet – ett utanförskap som ofta består livet ut. Därför måste barnkulturen ges den tyngd den förtjänar och arbetet för barns och ungas tillgång till kultur fortsätta att prioriteras.

Vi anser att de kommunala kultur- och musikskolorna måste göras tillgängliga för alla. Det är angeläget att professionella kulturarbetare ges plats i skolans arbete med kultur. Kommunernas svåra ekonomiska situation gör att lagstadgade verksamheter går främst, ofta på bekostnad av kulturen. För att bryta klyftan mellan olika barnfamiljers möjlighet att utöva och konsumera kultur måste samhället säkerställa och prioritera barns och ungas kulturskapande och kulturupplevelser.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motionerna Kr285 (S) yrkande 2 och Kr288 (S).

2. Barnkulturplaner, punkt 2 (V)

av Bengt Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Kr332 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 3.

Ställningstagande

Förskolan och skolan har ett stort ansvar för barns tillgång till professionell kultur och för att de deltar i skapande verksamheter och utvecklas på jämlika och jämställda villkor. De estetiska ämnenas roll i skolan är mycket viktiga för barnens utveckling i fråga om eget skapande, men också i analys och förståelse av omvärlden. Vänsterpartiet anser därför att det behövs en mängd nya kulturpedagoger inom skolan för att uppfylla kraven på att ge alla barn möjlighet att uppleva kultur och utveckla sina kulturella behov och talanger. För att stärka barns och ungas rätt att utöva och tillägna sig kultur bör kommunerna åläggas att redovisa en årlig barnkulturplan där det också framgår hur barn och unga kommit till tals när det gäller dessa frågor.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr332 (V) yrkande 3.

3. Barnkulturår 2012, punkt 3 (S)

av Peter Johnsson (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Agneta Gille (S) och Louise Malmström (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Kr285 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi föreslår att regeringen utlyser ett barnkulturår 2012 för att uppmärksamma betydelsen av barns och ungas skapande.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr285 (S) yrkande 3.

4. Unga Klara, punkt 4 (S, MP, V)

av Peter Johnsson (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Tina Ehn (MP), Bengt Berg (V), Agneta Gille (S) och Louise Malmström (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Kr285 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 4 och 2010/11:Kr332 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Det saknas i dag en nationalscen med övergripande ansvar för svensk scenkonst för barn och unga. Visserligen arbetar man på många håll med teater för barn, men ingen institution har ansvaret för utvecklingen av och forskningen runt denna form av scenkonst.

Den fria gruppen Unga Klara har under 30 år betytt oerhört mycket för utvecklingen av svensk barnteater som i dag har ett gott internationellt rykte. Det är positivt att regeringen nu insett värdet av Unga Klara och avsatt 3 miljoner kronor för denna verksamhet under 2011. Men vi vill gå längre och satsa på Unga Klara som nationell scen för barn- och ungdomsteatern. Vi anser det önskvärt att den särskilda pedagogik som Unga Klara utvecklat har stabila förutsättningar så att den faktiskt kan spridas över hela landet.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motionerna Kr285 (S) yrkande 4 och Kr332 (V) yrkande 2.

5. Ungdomars fritidsverksamhet, punkt 6 (S)

av Peter Johnsson (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Agneta Gille (S) och Louise Malmström (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Kr247 av Christer Engelhardt (S) och bifaller delvis motionerna 2010/11:Kr294 av Christina Oskarsson m.fl. (S) och 2010/11:Kr318 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S).

Ställningstagande

Vi anser att det behövs en dialog och en aktiv ungdomspolitik där unga får möjlighet att förverkliga sina drömmar och skapa sig en bra framtid. Alltför många unga människor har på grund av ett hårt och ovälkommande samhällsklimat förlorat hoppet och tron på framtiden. För att möta detta behövs bostadsområden som anpassas till behovet av lek och aktivitetsmöjligheter. Det behövs kvälls- och nattöppna fritidsgårdar där verksamheten sker på ungdomarnas premisser. Om ungdomarna får vara med och styra verksamheten kommer fritidsgårdarna att bli mer attraktiva. Vi socialdemokrater vill öka stödet till föreningsliv och organisationer. Ungdomshus, samlingslokaler, idrottsklubbar, teater- och kulturverksamhet innebär platser och utrymme för unga att mötas och göra saker utan att det kostar pengar.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr247 (S) och delvis bifalla motionerna Kr294 (S) och Kr318 (S).

6. Motverka självmord på Internet, punkt 7 (SD)

av Mattias Karlsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2010/11:Kr296 av Tuve Skånberg (KD) yrkande 1 och
avslår motion

2010/11:Kr279 av Anita Brodén (FP) yrkande 1.

Ställningstagande

Jag anser att statliga medel bör användas för en sökoptimering så att den som söker på ord kopplade till självmord som första länk får hjälp och stöd att inte begå självmord. Inte minst unga människor söker information på Internet. Då är det viktigt att de i första hand får information om var de kan få hjälp och stöd.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr296 (KD) yrkande 1 och avslå motion Kr279 (FP) yrkande 1.

7. Unga transpersoners livsvillkor, punkt 8 (S, MP)

av Peter Johnsson (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Tina Ehn (MP), Agneta Gille (S) och Louise Malmström (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:So493 av Börje Vestlund m.fl. (S) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi tycker att det är bra att Ungdomsstyrelsen har fått i uppdrag att genomföra utbildningsinsatser för personal som arbetar inom fritidsverksamheter för unga för att öka deras kompetens att skapa öppna och fördomsfria miljöer för homo- och bisexuella ungdomar samt transpersoner. Vi vill samtidigt understryka att det behövs mycket mer. Det behövs nytt undervisningsmaterial och bättre utbildningsinsatser också för kuratorer, skolpsykologer och lärare. Även personalen på ungdomsmottagningar och inom barn- och ungdomspsykiatri behöver en kompetenshöjning på området m.m.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion So493 (S) yrkande 4.

8. Skolresor till koncentrationsläger, punkt 11 (SD)

av Mattias Karlsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Kr206 av Eva Flyborg och Carl B Hamilton (båda FP).

Ställningstagande

Jag anser att Forum för levande historia bör få i uppdrag att möjliggöra och uppmuntra skolresor till Förintelsens koncentrationsläger och andra minnesplatser för folkmord och brott mot mänskligheten. Detta kan bidra till att de kanske viktigaste lärdomarna av 1900-talet förs vidare. Skolorna bör därför få möjlighet att ansöka om stöd hos Forum för levande historia för skolresor.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr206 (FP).

Särskilda yttranden

1. Barns och ungas rätt till kultur, punkt 1 (MP)

Tina Ehn (MP) anför:

Kultur är det som gör oss till människor. Barn och unga har i detta samma behov som vuxna. Men i stort är det vuxna som har tolknings företräde i samhället. Detta syns också i kulturpolitiken.

Barn och unga utgör drygt en femtedel av Sveriges befolkning. En aktiv kulturpolitik för barn och unga utgår från att alla människor är kreativa och skapande varelser. Tillgången till kultur, möjligheterna och förutsättningarna behöver sättas i främsta rummet. Grunden ska vara FN:s konvention om barnets rättigheter.

Jag har i reservation 1 uttalat att jag anser att de kommunala kultur- och musikskolorna måste göras tillgängliga för alla. Miljöpartiet anser att en samverkan mellan musik- och kulturskolor, amatörföreningar och professionella utövare och kulturinstitutioner är ett viktigt utvecklingsområde. En integrerad kulturverksamhet i skolan gör att skoltiden upplevs mer meningsfull, och vi vet i dag att det gynnar all kunskapsutveckling att också se till de estetiska ämnena. Miljöpartiet anser därför att betydligt fler kulturpedagoger borde vara engagerade i skolan än vad de är i dag.

Att stimulera till nyfikenhet och möjlighet till läsning skapar också lust att lära. Men det finns allvarliga brister, en av tio skolor saknar tillgång till en samling böcker. Och 250 000 elever har inte tillgång till ett skolbibliotek enligt uppgift från Kulturrådet, 2008.

Rätten till kultur gäller alla barn och unga oavsett funktionalitet eller sexualitet. I dag finns alltför stora skillnader i möjligheterna att ta del av kulturen. Miljöpartiet anser att en mångfald av olika aktörer är viktigt för att säkerställa skapandet och utövandet av kultur för barn och unga. Centrum för barnkulturforskning och Unga Klara är två olika exempel på hur kunskap om barn- och ungdomskultur kan utvecklas och kunskapen spridas.

En stor del av barns och ungas kulturliv sker inom ramen för de ideella barn- och ungdomsorganisationerna. Skapandet och utövandet av kultur kan många gånger likställas med det icke-formella och livslånga lärandet. En meningsfull fritid får effekter som förbättrad hälsa, ökad självständighet, social förmåga, självförtroende, utveckling av vänskap och nätverk.

2. Ungdomars fritidsverksamhet, punkt 6 (S)

Peter Johnsson (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Agneta Gille (S) och Louise Malmström (S) anför:

Vi oroas av de växande klyftorna i samhället och den tilltagande barnfattigdomen. Föräldrars oro för sin ekonomi smittar av sig på barnen och gör att de får svårt att koncentrera sig på skolarbetet. Alla barn kan på grund av familjens ekonomiska situation inte heller delta i skolresor, kultur- och fritidsaktiviteter eller aktivt ingå i föreningslivet.

Vi påminner om att vi i vår budgetmotion för 2011 avsatt medel för att kunna höja underhållsstödet, bostadsbidraget för ensamstående föräldrar och taket i den tillfälliga föräldrapenningen. Vi föreslog även förbättringar i arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen. Dessa insatser tillsammans med ökade resurser till skolan ser vi som angelägna för att ge alla barn möjlighet att växa upp under goda förhållanden.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:So493 av Börje Vestlund m.fl. (S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om unga transpersoners utsatthet.

2010/11:Kr202 av Eva Flyborg och Fredrik Malm (båda FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av förändrade bidragsregler för de politiska ungdomsförbunden.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till nytt bidragssystem för de politiska ungdomsförbunden, baserat på partiernas mandat i riksdagen samt ett grundbidrag.

2010/11:Kr206 av Eva Flyborg och Carl B Hamilton (båda FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge myndigheten Forum för levande historia i uppdrag att möjliggöra och uppmuntra skolresor till Förintelsens koncentrationsläger och andra minnesplatser för folkmord och brott mot mänskligheten.

2010/11:Kr226 av Olle Thorell (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd till små föreningar.

2010/11:Kr234 av Jan R Andersson och Jörgen Andersson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nationellt uppdrag till Astrid Lindgrens Näs i Vimmerby.

2010/11:Kr247 av Christer Engelhardt (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av fler kvälls- och nattöppna fritidsgårdar.

2010/11:Kr273 av Thomas Strand och Louise Malmström (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett särskilt folkbildningslyft där staten, lokala skolor och folkbildningens aktörer tillsammans antar utmaningen att dels ge föräldrar bättre förutsättningar att hjälpa sina barn med läxläsning, dels öka föräldrarnas egna kunskaper inom matematik, naturkunskap och teknik.

2010/11:Kr279 av Anita Brodén (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nödvändigheten av att få till stånd etiska riktlinjer på nätsidor.

2010/11:Kr285 av Berit Högman m.fl. (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barns och ungas rätt till kultur.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett barnkulturår 2012.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Unga Klara.

2010/11:Kr286 av Yvonne Andersson och Anders Andersson (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör undersöka möjligheterna till en långsiktig finansiering av forsknings- och informationsverksamheten i Vimmerby.

2010/11:Kr288 av Kurt Kvarnström och Roza Güclü Hedin (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fortsätta att prioritera barns och ungas kulturskapande och kulturupplevelser.

2010/11:Kr294 av Christina Oskarsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade insatser för att bekämpa ungdomars utsatthet.

2010/11:Kr296 av Tuve Skånberg (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sökordsoptimering för att via Internet motverka självmord bland unga.

2010/11:Kr315 av Åsa Lindestam m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för ungdomar mellan 16 och 19 år att studera på folkhögskola i förhållande till de villkor som gäller för äldre folkhögskoleelever.

2010/11:Kr318 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av förebyggande arbete bland barn och unga i utsatta områden för att undvika kravaller, våld och skadegörelse.

2010/11:Kr332 av Lars Ohly m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Unga Klara ska ges status som en nationell scen för barn- och ungdomsteater.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunala barnkulturplaner.